

Jaume Funes: «L'educació s'ha convertit en un bé de mercat»

L'educador i psicòleg considera que el coronavirus no ha generat cap crisi a l'escola sinó que "ha fet surar les crisis que ja hi havia"

Jaume Funes | Adrià Costa

Psicòleg i educador, amb prop de cinquanta anys fent classe, Jaume Funes (<http://jaumefunes.com/>) coneix com pocs el món dels adolescents, sobre el qual ha publicat obres de referència com *Estima'm quan menys ho mereixi... perquè és quan més ho necessito* i el que acaba d'enllestir, *Estima'm però vull saber-ne més* (Edicions 62).

Al llarg de la seva vida professional, ha impartit en grups de totes les classes socials i té l'escola catalana al cap. Entre el 2004 i el 2007 va ser adjunt del Síndic de Greuges per a la Defensa dels Drets dels Infants. Altres títols de la seva bibliografia són *Fer de mestre quan ningú sap per a què serveix* (Eumo) o *Educar en la adolescència. 9 Ideas clave* (Grao).

- Com canviarà la pandèmia la vida dels adolescents?

- Algunes coses canviaran. Han "descobert" que tenen pares i mares, que els adults se'ls miren d'una altra manera. Alguns potser han comprovat que no valia la pena anar a l'escola... D'altres han vist que poden aprendre d'una altra manera. Han viscut una crisi, però per ells algunes coses no han estat tan importants gràcies a la dimensió virtual. Però tot plegat dependrà de com els adults aprenguem a gestionar la situació.

- Els ha ajudat a entendre millor el món?

- Crec que els ha ajudat a descobrir que el món era més complex. De cop i volta han escoltat moltes més bestieses de les que sentien habitualment. Si abans pensaven que els adults estaven bojos, ara deuen dir que aquest món no hi ha qui l'entengui. Han pogut descobrir una realitat amb més matisos i pluralitat, que l'única referència no era la seva família, escola o grup social.

- Durant el confinament, la pantalla ha estat un aliat?

- Sí, sí. Si parlem d'un adolescent estàndard, intermedi, d'un adolescent que té habitació, les pantalles li han permès de viure en una comunitat adolescent. La dimensió humana digital ha estat un aliat. Òbviament, com totes les coses concentrades, en poden acabar farts. També pot generar ganes de sortir a la muntanya. L'estadi natural d'un adolescent no és estar connectat 24 hores. També els adults han fet una intromissió brutal a les seves xarxes. En poc temps, segurament Instagram quedarà buit d'adolescents perquè ja l'hem colonitzat els adults.

"Els pares busquen que el seu fill sigui un bon adolescent, però la clau d'una bona adolescència és conviure amb moltes adolescències"

- Vostè ha estat educador en barris conflictius i en zones de la Barcelona alta. Les desigualtats socials exigeixen parlar de diverses adolescències?

- Existeixen diverses adolescències. Això és una cosa que jo sempre he defensat. La classe social i l'entorn defineixen, a vegades de manera crua, l'adolescent que pots arribar a ser i amb qui et relaciones. L'imaginari que es construeix és molt diferent segons sigui aquest entorn. Hi ha nois que el màxim que poden arribar a ser en funció de l'entorn on viuen és *pijos* de *mercadillo*. Quan els pares busquen que els seus fills no tinguin males companyies, estan buscant que sigui un bon adolescent, que no sigui com altres. Però és que la clau d'una bona adolescència és conviure amb moltes adolescències. Si només et relaciones amb *pijos* o *empollons*, i això ho he vist en la meua carrera, el noi de classe alta forçat només a aprendre acaba fent-se amic de nois diferents a aquesta adolescència impostada.

Jaume Funes. Foto: Adrià Costa

- Què és més difícil, ser mestre d'un grup de nois d'un barri conflictiu o de la zona alta?

- Jo, la veritat, que he estat a quasi tot arreu, a mi em resulta més difícil fer activitat docent en la zona alta de Barcelona que no pas en moltes escoles del Baix Llobregat. La dificultat té a veure amb el que pretens amb l'educació. Els anys setanta, a Cornellà, hi havia nois que tenien escopetes retallades. Però quan estàs amb fills de les elits, veus que tenen una actitud en què creuen que s'ho mereixen tot, tenen poc en compte l'altre i s'obsedeixen a mantenir l'èxit. Per les seves circumstàncies, la majoria se'n surten, però en canvi, en els altres nois de barris conflictius, és significatiu com solen reconèixer més el paper del mestre, que pot ser important per ells. L'imaginari del "bon alumne" és l'imaginari que ve de l'antic batxillerat, amb uns catedràtics que feien oposicions no se sap molt bé per què.

- Parla en el seu darrer llibre d'uns nois que viuen vides dissenyades pel mercat. Tots acaben veient les mateixes sèries. Això unifica des de Cornellà a Sant Gervasi?

- És una generació Netflix que viu "vides de sèrie". Tots acaben veient les mateixes sèries, però no tothom té connexions de pagament ni wifi gratuïta. I aquesta uniformitat genera percepcions diferents. Per exemple, si ens fixem en una sèrie com *Élite*, que mostra un col·legi en una zona alta, hi haurà nois que la segueixen que poden pensar que un dia ells seran com els protagonistes, però n'hi ha d'altres que saben que no ho seran mai. Hi ha sèries que ofereixen als nois a la pantalla una vida que no podran tenir i això pot generar frustració. La igualació de Netflix pot generar frustracions diferents, en un moment d'intromissió dels valors de mercat a l'escola.

"L'educació s'ha convertit en un bé de mercat i a

'l'escola s'han d'inculcar altres valors''

- Valors de mercat a l'escola?

- L'educació s'ha convertit en un bé de mercat. La penetració de les grans corporacions és evident. Si s'aconsegueix que un adolescent sigui comprador, si se'l fidelitza, ho serà per tota la vida. Tots estem en un món que és mercat, però hem d'intentar inculcar altres valors. Entenc que per molts nois és important comprar-se unes Nike, però és important que els motivem també a passejar per la muntanya. Són valors que no són incompatibles, ser conscients del mercat però no ser-ne esclaus.

Jaume Funes, al seu domicili. Foto: Adrià Costa

- Posi'ns un exemple de l'escola com a bé de mercat.

- Molts pares busquen "comprar" un bon producte escolar en lloc de triar una institució educativa. Vol dir, posem per cas, que es busca una escola en funció d'un determinat mètode d'escriptura o una altra perquè té un sistema en matemàtiques que funciona. Hi ha molts mètodes d'aprenentatge, però la seva eficàcia sovint depèn de si l'adolescent s'ha enamorat o no, o de si ha tingut una experiència positiva o del clima que hi ha a la classe, o a la casa. El que importa és l'entorn educatiu. Els pares a vegades creuen que compren un producte que té garantia i obliden que pot influir més si els pares s'han divorciat.

- Com s'haurà d'educar en un món nou? Què hauria de canviar a l'escola?

- La pandèmia no ha generat cap crisi sinó que ha fet surar les crisis que tenia l'escola. Educar

continua sent el mateix, però la forma ha de canviar, des d'analitzar com s'educa en digital, o com preocupar-se de més coses a banda dels deures, i tenir clar que, independentment del que diguin les autoritats de salut, educar és relació. S'haurà de continuar educant en grup. El món de l'educació ha canviat, però ja el teníem en crisi. La pandèmia ha estat tan sols un accelerador.

[noticiadiari]2/202551[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/202721[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/202714[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/202295[/noticiadiari]